

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Teologická fakulta

Kněžská 8, 370 01 České Budějovice

☎ 387 773 514

☎ fax: 386 354 994

e-mail: skalicky@tf.jcu.cz

Oponentský posudek na diplomovou práci Moniky Mácové

Aurelius Augustinus a autenticita

Kandidátka si vytkla velmi náročný cíl: popsat a zvážit Augustinovu **autenticitu** v průběhu celého jeho života, který prodělával tolik a tak velkých změn a zvrátů.

K pojmu autenticity bych si však dovolil poznamenat, že je nadmíru „gumový“, než aby mohl sloužit za pevné a spolehlivé měřítko. Kandidátka sice věnuje vymezení tohoto pojmu skoro tři stránky, přičemž sleduje jednak přístup psychologický podle Rogerse, pak přístup filosofický podle Heideggera (přičemž ovšem, jelikož Heideggera trochu znám, se mi vnucuje otázka, zda jeho vývody o autenticitě jsou dostatečně autentické, uvážíme-li jeho kolísání mezi křesťanstvím, nacizmem, a nakonec i mezi svou německou manželkou a svou židovskou studentkou Hannah Arendtovou. Nemůže se stát, že když se někdo až příliš ohání autenticitou, tak tím jen něco jiného zastírá a tedy je ve své proklamované autenticitě neautentický?). A do třetice sleduje pojem autenticity ve světle filosofie výchovy, jak ji provozuje Radim Palouš. Závěrem pak svůj průzkum pojmu autenticity do těchto tří definicí:

1. Psychologicky: **autenticita je shoda mezi sebepojetím subjektu a jeho jednáním.** Autenticita tu je zřejmě nahlížena na úrovni konání. Ptám se však: co však, když samo sebepojetí je neautentické? Co když se někdo považuje za Napoleona a je přitom jen Fanouš Opršal?
2. Filosoficky: **Autenticita je pochopení smyslu existence a jejího naplnění, které se odehrává na pozadí konečnosti lidského bytí,** jak kandidátka shrnuje Heideggerovo pojetí. Jenomže kdo z nás i troufne říci, že pochopil smysl existence, a že ho dokonce i naplnil? Já ne. Heidegger snad ano? Mluví sice pěkně o naslouchání hlasu Bytí, ale kdo je z toho moudrý? A hlavně, byl z toho moudrý on sám?
3. Filosofie výchovy pak mluví jen o autenticitě nakolik je autenticitou poznání, které je jen tehdy autentické, když správně hodnotí skutečnosti kolem nás. Nebylo by však lepší mluvit prostě o poznání pravdivém?

Do čtveřice pak Mácová přináší myšlenku Johna Christmana, který prostě ztotožňuje autenticitu s autonomií. Avšak s auto-nomií do jaké míry? Vezmeme-li autonomii radikálně, jako neprostou své-právnost, čili jako poslušnost zákonům, které jsem si dal pouze a jedině já sám, pak kdo z nás je opravdu autonomní? Sám Christman, když jede autem, musí zastavit na červenou i když chvátá a chtěl by jet dál. Ale přesto musí respektovat zákon který si neuložil, ale který mu byl uložen a zastavit před červenou a tím zrušit svou autonomii a tím i autenticitu.

A tak se mi celý tento úvod o autenticitě jeví jako nepromyšlený, a proto ne právě vhodný pro poměrování Augustina a autenticity jeho životního příběhu. Tato první úvodní část mě proto vůči této práci naladila spíše nepříznivě.

Rovněž bibliografie mě nijak nenadchla. Pokud jde o českou bibliografii k Augustinovi, Mácová přehlédla Augustinův spis *De Doctrina Christiana*, který přeložila, opatřila úvodem a vysvětlujícími poznámkami Jana Nechutová a vydala pod názvem *Křesťanská vzdělanost* a vydala ve Vyšehradu roku 2004.

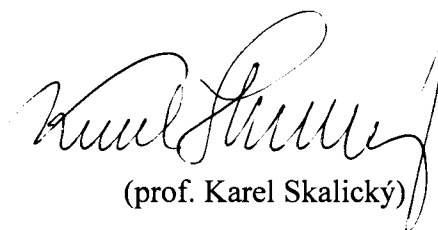
Rovněž postrádám spis jehož autorem je **Jostein Gaarder: *Vita Brevis. List Florie Aemilie Aureliovi Augustinovi***, Odeon 1997 (překlad z norštiny, který mohl být autorce velmi užitečný v poměrování Augustinovi „autentičnosti“ ve vztahu k jeho družce a matce jeho syna Adeodata.)

Pokud jde o cizojazyčnou literaturu, neměl chybět **Kurt Flasch: *Augustin. Einführung in sein Denken***, Reclam, Stuttgart 2003, což je velice pozoruhodné hodnocení Augustina, o to pozoruhodnější, že vyvolalo u Augustiniánů nevoli.

Tyto negativní dojmy však byly vyváženy četbou výkladu pojednávajícího o Augustinových životních metamorfózách. Kandidátka si však měla jen po sobě přečíst trochu pozorněji vlastní svůj text. Tak by byla zjistila, že místo „případu“ (což nedává smysl) mělo být „přípravě“ (na str. 68), místo „milost“ (což rovněž nedává smysl) mělo být „milostivost“ (str. 69). Na straně 14 pak se ptám, zda nemá být místo „zemřel“ naopak „nezemřel“, aby to dávalo smysl. Na straně 38 cituje Dr. Kratochvíla, který není uveden v bibliografii a jde asi, jak se domnívám, o Josefa Kratochvíla, tedy ne *í*, ale *i*. Na straně 76 pak píše: „Vlivem Alberta Magnuse“. Proč ne Alberta Velikého?

A ještě: Proč kandidátka nepoukázala kriticky na Augustinovo mlčení o jeho bratru? Jak to, že se nenajdou u Augustina stopy po jeho vztahu k bratrovi? Nebyl s ním v dobrém poměru? A proč?

Nicméně obraz Augustina, který nám Mácová podává, je životní, dobře prokreslený, dobře zasazený do Augustinovy doby a jejích problémů a svárů, takže četba kandidátcina textu je atraktivní a pro nezasvěcence i poučná. Proto doporučuji text k obhajobě.

(prof. Karel Skalický)